

2014. évi .....törvény

a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő módosításáról

1. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 14. § (4) bekezdése a következő *i*) és *j*) ponttal egészül ki:

(A parlamenti ellenőrzés gyakorlása során a Bizottság)

„*i*) dönt a biztonsági szakvélemény megállapításaival és a nemzetbiztonsági ellenőrzés elrendelésének megtagadásával kapcsolatos miniszteri döntéssel szembeni panaszról,

j) állást foglal az alapvető jogok biztosának a nemzetbiztonsági szolgálat felülvizsgálati eljárásáról adott tájékoztatásáról.”

2. §

Az Nbtv. a 19. §-t követően a következő 19/A. §-sal egészül ki:

„19/A. § (1) A 14. § (4) bekezdés *i*) pontjában meghatározott panasz kivizsgálása során a Bizottság tájékoztatást kérhet a minisztertől és a biztonsági szakvéleményt kiállító nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatójától, valamint a panaszost meghallgathatja.

(2) A vizsgálat alapján a Bizottság

a) az alaptalan panaszt elutasítja,

b) a panasznak helyt ad és

ba) a biztonsági kockázat megállapítására vonatkozó döntés hatályon kívül helyezése mellett az ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot új eljárásra kötelezi, vagy

bb) a felülvizsgálati eljárás elrendelésének megtagadására vonatkozó döntés hatályon kívül helyezése mellett a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját felülvizsgálati eljárás elrendelésére kötelezi.

(3) A Bizottság 14. § (4) bekezdés *j*) pontjában meghatározott tájékoztatásban foglaltakat megvizsgálja, ennek során írásban vagy személyes meghallgatás keretében tájékoztatást kérhet az alapvető jogok biztosától, a nemzetbiztonsági szolgálatot irányító minisztertől, a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatójától, valamint a felülvizsgálati eljárás alá vont személyt meghallgathatja.

(4) A Bizottság a 14. § (4) bekezdés *j*) pontjában meghatározott tájékoztatással kapcsolatos állásfoglalásáról tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az irányító minisztert, a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját, valamint az alapvető jogok biztosának eljárását kezdeményező személyt.”

3. §

Az Nbtv. 23. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nemzetbiztonsági szolgálatoknál kormánytisztviselői, illetve közalkalmazotti jogviszony azon személyekkel létesíthető, akik megfelelnek a közszolgálati tisztviselőkről, illetve a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben foglalt alkalmazási feltételeknek, továbbá a jogviszony létesítésével vagy fenntartásával összefüggésben lefolytatott nemzetbiztonsági ellenőrzés során biztonsági kockázatot nem állapítottak meg.”

4. §

Az Nbtv. 68. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„68. § (1) A nemzetbiztonsági szolgálatok által végzett nemzetbiztonsági ellenőrzés célja annak vizsgálata, hogy az az állami élet és a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges, valamint – amennyiben szükséges – a nemzetközi kötelezettségvállalásokból fakadó biztonsági feltételekkel összefüggésben, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személlyel kapcsolatosan biztonsági kockázat megállapítható-e.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személlyel kapcsolatosan biztonsági kockázat áll fenn, ha

a) nem alkalmas – különös tekintettel a munkavégzésen kívül tanúsított magatartására, magánéleti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint olyan személlyel, az erről való tudomásszerzést követően fenntartott kapcsolatára, akinek szándékos bűncselekmény miatt a bíróság büntetőjogi felelősségét megállapította – a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony törvényes, illetéktelen befolyástól mentes ellátására, vagy ha

b) személyével szemben olyan körülmény áll fenn, amely sérti vagy veszélyezteti a minősített adat védelméhez fűződő érdeket.”

5. §

Az Nbtv. 69. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„69. § (1) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyeket a 74. § i) pontja határozza meg.

(2) A 74. § i) pont *in*) és *io*) alpontjában meghatározott körben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkaköröket, tisztségeket és beosztásokat (a továbbiakban együtt: munkakör)

a) kormányzati irányítás alatt álló szervek esetében az irányítást vagy felügyeletet gyakorló miniszter, – a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat irányításáért felelős miniszter egyetértésével kiadott – rendeletben,

b) kormányzati irányítás alatt nem álló foglalkoztató szervezet esetében a foglalkoztató szervezet vezetője a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben, ha ennek kiadására nem jogosult, a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter jóváhagyásával munkáltatói intézkedésben, írásban határozza meg.”

6. §

Az Nbtv. 70. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„70. § (1) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrehozatalát megelőző ellenőrzését a

nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítésére jogosult személy kezdeményezi. Bíró és az igazságügyi szervnél foglalkoztatott igazságügyi alkalmazott nemzetbiztonsági ellenőrzését a munkáltatói jogkör gyakorlója kezdeményezi. Ügyészszégi szolgálati viszonyban álló személy esetében a nemzetbiztonsági ellenőrzést a legfőbb ügyész kezdeményezi.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére a 74. § *i)* pontjának

a) if) és ig) alpontjában megjelölt személy esetén a köztársasági elnök,

b) ie), il), im), it) és *iv)* alpontjában megjelölt személy, valamint az *iu)* alpontjában megjelölt személyek közül az Országgyűlési Őrség hivatásos állományába tartozó tábormok és tábormoki rendfokozattal rendszeresített beosztásba kinevezett személy esetén az Országgyűlés elnöke,

c) ib) és *id)* alpontjában megjelölt személy esetén a miniszterelnök,

d) ia), ic), ih) és *ii)* alpontjában megjelölt személy esetén a tevékenység szerinti irányító miniszter,

e) ij) alpontjában megjelölt személy esetén az állam nevében tulajdonosi jogokat gyakorló miniszter,

f) ik) alpontjában foglalt esetben az állomány szerint illetékes főigazgató,

g) iu) alpontjában megjelölt személyek esetén az Országgyűlési Őrség parancsnoka jogosult.

(3) A Nemzeti Biztonsági Felügyelet vezetője kezdeményezi azon nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzését, aki esetében az (1)-(2) bekezdés alapján nem állapítható meg a kezdeményezésére egyébként jogosult személy.

(4) Nem kell kezdeményezni

a) a köztársasági elnök,

b) a miniszterelnök,

c) az alkotmánybírák,

d) az Országgyűlés elnöke,

e) a Kúria elnöke, az Országos Bírósági Hivatal elnöke,

f) a legfőbb ügyész,

g) az alapvető jogok biztosa és helyettesei,

h) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke,

i) az Európai Parlament Magyarországon megválasztott képviselője és – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az országgyűlési képviselő nemzetbiztonsági ellenőrzését.

(5) Nem kell kezdeményezni továbbá a nemzetbiztonsági ellenőrzést a 74. § *i)* pontjában meghatározott olyan személlyel kapcsolatban, aki számára törvény a minősített adat megismerését vagy felhasználását nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása nélkül is biztosítja.”

7. §

Az Nbtv. 71. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„71. § (1) Nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel – csak a nemzetbiztonsági ellenőrzést követően, abban az esetben hozható létre, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot nem állapított meg.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatását megelőzően is létrehozható, ha

a) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony létesítésére jogosult személyt vagy testületet irányító vagy felügyelő személy vagy szerv,

b) a 70. § (2) bekezdés g) pontjában meghatározott személy esetén az Országgyűlés elnöke,

c) a 70.§. § (2) bekezdés d) és e) pontjában meghatározott személy esetében a miniszterelnök,

d) a 70. §. (2) bekezdés f) pontjában meghatározott személy esetében az állomány szerint illetékes főigazgatót irányító miniszter,

e) bíró, igazságügyi alkalmazott esetében a munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az Országos Bírósági Hivatal elnöke,

f) ügyészségi szolgálati viszonyban álló személyek esetében a legfőbb ügyész

azt jóváhagyta.

(3) Az (2) bekezdés a) pontjában meghatározott irányító vagy felügyelő személy vagy szerv hiányában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítésére jogosult személy vagy testület dönt a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrehozásáról vagy fenntartásáról.

(4) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot állapított meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor hozható létre, illetve tartható fenn, ha azt a (2) vagy (3) bekezdésben meghatározott szerv, személy vagy testület jóváhagyta.

(5) Az (2)-(4) bekezdésben meghatározott esetben a kezdeményezésre jogosult a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony létesítéséről értesíti az ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot.

(6) A (4) bekezdésben meghatározott esetben a Nemzeti Biztonsági Felügyelet nem adja ki a nemzetközi kötelezettségvállalás alapján biztonsági ellenőrzéssel védendő adatok megismeréséhez szükséges biztonsági tanúsítványt.”

8. §

Az Nbtv. a 71. §-t követően kiegészül a következő címmel:

„A nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása”

9. §

Az Nbtv. kiegészül a következő 71/A. §-sal:

„71/A. § (1) Az nemzetbiztonsági ellenőrzés csak a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy előzetes, az esetleges felülvizsgálati eljárásra is kiterjedő, írásbeli hozzájárulásával végezhető el. Ha

a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy az ellenőrzéshez nem járul hozzá, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony nem hozható létre, illetve nem tartható fenn.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezését megelőzően a 2. *mellékletben* meghatározott biztonsági kérdőívet (a továbbiakban: biztonsági kérdőív) tölt ki.

(3) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony fennállása alatt, illetve nemzetbiztonsági ellenőrzése során a biztonsági kérdőívben megadott adatai közül a lényeges adatok, tények vagy körülmények megváltozásáról nyomban, de legkésőbb a változás tudomására jutását követő 8 napon belül írásban tájékoztatja a kezdeményezésre jogosulton keresztül a nemzetbiztonsági szolgálatot. Azon adatok, tények és körülmények körét, amelyek a biztonsági kérdőív szempontjából lényegesnek minősülnek, valamint a lényeges adatban, tényben vagy körülményben bekövetkező változás bejelentésének, a bejelentésben foglaltaknak a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat részére történő továbbításának részletes szabályait a Kormány rendeletben határozza meg.

(4) A nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatására a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy által kitöltött biztonsági kérdőív megküldésével írásban kéri fel a nemzetbiztonsági szolgálatot.

(5) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony fennállása alatt a biztonsági szakvélemény érvényességi idejének lejártát megelőző 90. napig köteles kezdeményezni a kezdeményezésre jogosult az új nemzetbiztonsági ellenőrzést.”

10. §

Az Nbtv. kiegészül a következő 71/B. §-sal:

„71/B. § (1) A nemzetbiztonsági ellenőrzést az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a kezdeményezés kézhezvételét követő 8 napon belül rendeli el. A nemzetbiztonsági ellenőrzést az elrendeléstől számított 60 napon belül kell lefolytatni, mely határidő egy esetben 30 nappal meghosszabbítható.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés határidejének meghosszabbításáról az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója határoz, arról a kezdeményezőt, valamint a kezdeményező útján az ellenőrzés alá vont személyt 8 napon belül írásban értesíti.

(3) A nemzetbiztonsági ellenőrzés során a kockázati tényezők vizsgálatának és értékelésének arányosnak kell lennie a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló munkakörhöz kapcsolódó titokvédelmi és más biztonsági követelményekkel.

(4) Az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat az ellenőrzött személlyel konzultálhat, az ellenőrzött személlyel kapcsolatban álló személyeket hallgathat meg, a biztonsági kérdőívben feltüntetett adatokat nyilvántartások, adatkezelési rendszerek és adatállományok, valamint a korábbi ellenőrzések adataival vetheti össze, továbbá e törvényben meghatározottak szerint titkos információgyűjtést folytathat.”

11. §

Az Nbtv. kiegészül a következő 71/C. §-sal:

„71/C. § (1) A nemzetbiztonsági ellenőrzés során megszerzett információk és adatok alapján a nemzetbiztonsági szolgálat biztonsági szakvéleményt készít, amely tartalmazza

a) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nevét, születési helyét, idejét,

b) a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdő időpontját,

c) a biztonsági kockázat hiányának megállapítását vagy biztonsági kockázat megállapítását és megállapításának indokait, valamint

d) a jogorvoslati jogosultságról történő tájékoztatást.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálat a biztonsági szakvéleményben megjelöli azokat a minősített adatokat, amelyekről a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vont személy nem tájékoztatható.

(3) A biztonsági szakvéleményben foglalt megállapításokért a felelősség az ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot terheli.

(4) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső – a rendőrségről szóló törvényben meghatározott szerv védett állományába tartozó – személy ellenőrzése során nemzetbiztonsági kockázat nem állapítható meg, de az észlelt kockázatra utaló körülmény jellege azt indokolja, a nemzetbiztonsági szolgálat értesíti a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szervet megállapításairól.

(5) A biztonsági szakvéleményt az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a kezdeményezőnek megküldi. A kezdeményező a szakvéleményt a Nemzeti Biztonsági Felügyelethez továbbítja, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy feladatai ellátásához nemzetközi kötelezettségvállalás alapján biztonsági ellenőrzéssel védendő adatokat szükséges megismernie.

(6) A nemzetbiztonsági ellenőrzés befejezéséről, valamint a biztonsági szakvéleményben foglaltakról – a bűncselekmény elkövetésére utaló körülmények és a (2) bekezdésben foglalt minősített adatok kivételével – a kezdeményező tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyt.

(7) A biztonsági szakvélemény a kiállítást követő 5 évig érvényes.

(8) A biztonsági szakvélemény érvényességi idején belül lefolytatott új nemzetbiztonsági ellenőrzésről készült biztonsági szakvélemény kiállításával a korábbi szakvélemény érvényét veszti.”

12. §

Az Nbtv. kiegészül a következő 71/D. §-sal:

„71/D. § (1) Érvényes szakvéleménnyel rendelkező, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt az ellenőrzésre jogosult nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatójához címzett, indokolt kérelmében kezdeményezheti felülvizsgálati eljárás elrendelését.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – a bírák, ügyészi- és igazságügyi szolgálati jogviszonyban álló személyek, valamint országgyűlési képviselők kivételével – mérlegelési jogkörében dönt az (1) bekezdés szerint kezdeményezett felülvizsgálati eljárás elrendeléséről.

(3) A kérelem alapján elrendelt felülvizsgálati eljárásban a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a kitöltött biztonsági kérdőívet a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatójának küldi meg, és a biztonsági szakvélemény tartalmáról a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyt.”

13. §

Az Nbtv. a 71/D. §-t követően kiegészül a következő alcímmel:

„A nemzetbiztonsági ellenőrzés szünetelése”

14. §

Az Nbtv. 72. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„72. § (1) Ha huzamosabb idejű külföldi tartózkodás, betegség vagy egyéb – az ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálaton kívül álló – külső tényező az ellenőrzés alá vont személy eredményes ellenőrzését aránytalanul megnehezíti vagy lehetetlenné teszi, a nemzetbiztonsági ellenőrzést az akadály megszűnéséig szüneteltetni kell.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés szüneteléséről az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója határoz, és arról a kezdeményezőt, valamint – amennyiben az a szünetelés okára figyelemmel lehetséges – az érintettet a kezdeményező útján 8 napon belül írásban értesíti.

(3) A nemzetbiztonsági ellenőrzés szünetelése az elrendelés alapjául szolgáló körülmény fennállásáig, de legfeljebb 6 hónapig tarthat. Ha az ellenőrzés szünetelésére okot adó körülmény megszűnik, az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – a kezdeményező és az érintett egyidejű értesítése mellett – a nemzetbiztonsági ellenőrzés folytatásáról határoz. Ha a szünetelési határidő lejártakor a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatását akadályozó körülmények fennállnak, az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a nemzetbiztonsági ellenőrzést megszünteti.

(4) A nemzetbiztonsági ellenőrzés szünetelésének időtartama az ellenőrzés határidejébe nem számít bele.”

15. §

Az Nbtv. a 72. §-t követően kiegészül a következő alcímmel:

„A nemzetbiztonsági ellenőrzés megszüntetése”

16. §

Az Nbtv. 72/A. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„72/A. § (1) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonya megszűnt, a kezdeményező, annak bekövetkezésétől vagy a tudomására jutástól számított 8 napon belül írásban értesíti a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója az ellenőrzést megszünteti, ha

a) a kezdeményező a megszüntetésre okot adó körülményről tájékoztatja,

b) a megszüntetésre okot adó körülmény bekövetkezését a nemzetbiztonsági szolgálat saját hatáskörben észleli, vagy

c) a nemzetbiztonsági ellenőrzés során megállapítást nyer, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy tekintetében öt éven belül biztonsági kockázati tényezőt nem tartalmazó biztonsági szakvélemény került kibocsátásra.

(3) A nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a nemzetbiztonsági ellenőrzés megszüntetéséről 8 napon belül írásban értesíti a kezdeményezőt, aki erről tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vont személyt.”

17. §

Az Nbtv. a 72/A. §-t követően kiegészül a következő alcímmel:

„Felülvizsgálati eljárás”

18. §

Az Nbtv. 72/B. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„72/B. § (1) Érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyának fennállása alatt vagy érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyba történő jelölését megelőzően a nemzetbiztonsági szolgálat a biztonsági feltételek teljesülését felülvizsgálati eljárás keretében vizsgálhatja.

(2) Felülvizsgálati eljárás akkor folytatható le, ha

a) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személy jogviszonyának tartalma, így a munkakör ellátásával kapcsolatos feladatok, jogok és kötelezettségek, a munkavégzési körülmények jellege lényegesen megváltozik vagy a megváltozott munkakör befolyástól mentes ellátásához fokozott nemzetbiztonsági érdek fűződik, továbbá amennyiben a megváltozott tartalmú munkakört betöltő személy fokozottabban ki van téve a befolyásolási törekvéseknek,

b) az érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező személyt nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyba jelölik,

c) a 71/D. § alapján a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy ezt kéri,

d) az ellenőrzött személy a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos változás-bejelentési kötelezettsége teljesítését elmulasztotta vagy a bejelentett változás jellege ezt indokolja,

e) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója biztonsági kockázatra utaló körülményről, így különösen az alábbiakról szerez tudomást:

ea) az ellenőrzött személy vagy közeli hozzátartozója ellen indult büntetőeljárás vagy elzárással büntethető szabálysértés miatt indult szabálysértési eljárás,

eb) az ellenőrzött személynek vagy közeli hozzátartozójának a külföldi személyekkel, szervezetekkel, külföldi érdekeltségeivel kapcsolatos körülményeiben bekövetkezett lényeges változás,

ec) idegen állampolgárság, külföldi útlevél megszerzése,

ed) kábítószer-fogyasztás, alkoholfüggőség, alkoholfogyasztással összefüggő magatartászavarok,

ee) az igazolható jövedelemhez képest jelentős mértékű eladósodottság, pénzügyi kötelezettségek teljesítésének jelentős mértékű elmulasztása, jelentős mértékű, ismeretlen eredetű vagyongyarapodás, az igazolható jövedelemből nem fedezhető életvitel,

ef) a minősített adatok kezelésére, a biztonságtechnológiai rendszerek használatára vonatkozó szabályok, a munkakör betöltésével kapcsolatos biztonsági előírások megsértése.

(3) A nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult a (2) bekezdés *a)*, *b)* és *e)* pontja alapján kezdeményezheti a felülvizsgálati eljárás elrendelését a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatójánál. A (2) bekezdés *a)* vagy *b)* pontja alapján kezdeményezett felülvizsgálati eljárás esetén, a kezdeményezést megelőzően a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy biztonsági kérdőívet tölt ki, amelyet a kezdeményező a kezdeményezéshez csatol.

(4) A nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója

a) a kezdeményezésre jogosult kezdeményezése alapján elrendeli,

b) a (2) bekezdés *a)* és *b)*, valamint *d)* és *e)* pontjában foglaltakról való tudomásszerzés esetén elrendelheti a felülvizsgálati eljárást, továbbá

c) a (2) bekezdés *c)* pontja alapján a 71/D. § (2) bekezdésében foglaltak szerint dönt a felülvizsgálati eljárás elrendeléséről.

(5) A (2) bekezdés *d)* és *e)* pontja alapján elrendelt felülvizsgálati eljárásról az ellenőrzött személyt a felülvizsgálati eljárás befejezését követően kell tájékoztatni.

(6) A felülvizsgálati eljárást az elrendeléstől számított 60 napon belül kell lefolytatni, amely határidő egy esetben 30 nappal meghosszabbítható. A felülvizsgálati eljárásra a 71/B. § (2)-(4) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(7) A felülvizsgálati eljárás alapján a nemzetbiztonsági szolgálat biztonsági szakvéleményt állít ki, amelyet megküld a kezdeményezőnek. A kezdeményező a 71/C. § (6) bekezdésében foglaltak szerint tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyt.

(8) Ha a nemzetbiztonsági szolgálat a felülvizsgálati eljárás során biztonsági kockázatot állapít meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony nem hozható létre vagy azt haladéktalanul meg kell szüntetni, kivéve, ha a 71. § (2) vagy (3) bekezdésében meghatározott személy, szerv vagy testület a jogviszony fenntartását jóváhagyta.

(9) A felülvizsgálati eljárás eredményeként kiadott kockázatmentes biztonsági szakvélemény a kiállításától számított 5 évig érvényes.”

19. §

Az Nbtv. a 72/B. §-t követően kiegészül a következő alcímmel:

„Az alapvető jogok biztosának a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos jogköre”

20. §

Az Nbtv. 72/C. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„72/C. § (1) A felülvizsgálati eljárás alá vont személy a felülvizsgálati eljárásról történő tudomásszerzést követő hat hónapon belül kérheti az alapvető jogok biztosától a felülvizsgálati eljárás elrendelése és lefolytatása jogszerűségének kivizsgálását.

(2) Az alapvető jogok biztosa az (1) bekezdés szerinti beadvány alapján vizsgálatot folytathat a felülvizsgálati eljárás elrendelése és lefolytatása jogszerűségére vonatkozóan.

(3) Az alapvető jogok biztosa hivatalból vizsgálhatja a nemzetbiztonsági szolgálatok felülvizsgálati eljárásra vonatkozó gyakorlatát a felülvizsgálati eljárás elrendelése és lefolytatása jogszerűsége tekintetében.

(4) A felülvizsgálati eljárás irataiba az alapvető jogok biztosa – külön törvényben meghatározott kivételekkel – betekinthez.

(5) Az alapvető jogok biztosának vizsgálati jogköre nem terjed ki a nemzetbiztonsági kockázatok megállapításának szakszerűségére.

(6) Ha az alapvető jogok biztosa a felülvizsgálati eljárás elrendelése, lefolytatása körében jogsértést állapít meg, tájékoztatja a nemzetbiztonsági szolgálatot irányító minisztert, egyben ajánlást fogalmaz meg a szükséges intézkedések megtételére. Ha a jogsértés a kezdeményező feladatkörében történt, felkéri a kezdeményezőt a szükséges intézkedések megtételére.

(7) Ha az alapvető jogok biztosa az irányító miniszter intézkedését nem tartja megfelelőnek, erről a Bizottságot tájékoztatja.”

21. §

Az Nbtv. a 72/C. §-t követően kiegészül a következő alcímmel:

„Jogorvoslat a nemzetbiztonsági ellenőrzés során”

22. §

Az Nbtv. 72/D. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„72/D. § (1) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy

- a) a biztonsági szakvéleményben szereplő, általa valótlannak tartott megállapításokkal,
- b) a biztonsági szakvéleményben megállapított kockázati tényezővel, valamint
- c) az általa kezdeményezett felülvizsgálati eljárás elrendelésének elutasításáról szóló döntéssel

szemben – a kézhezvételétől számított 15 napon belül – panasszal élhet a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója útján a miniszternél.

(2) Az előterjesztett panasznak a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony 71. § (4) bekezdése, illetve a 72/B. § (8) bekezdése alapján történő megszüntetésére nincs halasztó hatálya.

(3) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója az (1) bekezdésben meghatározott panaszban foglaltakkal egyetért,

- a) a biztonsági szakvéleményt visszavonja és új biztonsági szakvéleményt bocsát ki,
- b) az (1) bekezdés c) pontjában foglaltak esetén az elrendeli az ellenőrzés lefolytatását.

(4) Ha a panaszban foglaltakkal a főigazgató nem ért egyet, azt a benyújtástól számított 8 napon belül, állásfoglalásával együtt felterjeszti a miniszternek, egyben döntéséről tájékoztatja az ellenőrzés kezdeményezésére jogosultat.

(5) A kezdeményezésre jogosult tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyt a főigazgató döntéséről. A tájékoztatás megtörténtét jegyzőkönyvben vagy más hitelt érdemlő módon rögzíteni kell. A döntést tartalmazó okiratban a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat által megjelölt minősített adatokról a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nem tájékoztatható.

(6) A miniszter a panaszt a beérkezésétől számított 30 nap alatt kivizsgálja, ez a határidő egy alkalommal 30 nappal meghosszabbítható.

(7) A miniszter

a) az alaptalan panaszt elutasítja vagy

b) a panasznak helyt ad és

ba) a biztonsági kockázat megállapítására vonatkozó döntést hatályon kívül helyezi és a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot új eljárásra kötelezi,

bb) megállapítja a biztonsági kockázat hiányát, vagy

bc) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy által kezdeményezett és elutasított felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasítja a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját.

(8) A miniszter a (7) bekezdés szerinti döntéséről írásban tájékoztatja a panaszost és az ellenőrzésre jogosult nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját, valamint a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója útján a kezdeményezésére jogosultat.

(9) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a miniszter döntésével szemben, annak kézhezvételétől számított 15 napon belül panasszal élhet a Bizottságnál.”

23. §

Az Nbtv. 76/A. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyre vonatkozóan a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítését megelőző öt éven belül „A”, „B” vagy „C” típusú ellenőrzés lefolytatása alapján biztonsági kockázati tényezőt nem tartalmazó szakvélemény került kibocsátásra, az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) hatályba lépését követően a Módtv. szerinti nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezése a szakvélemény érvényességi idejének lejártát megelőző 90. napig mellőzhető.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő módosításáról szóló ..... törvény hatályba lépését megelőzően, az Nbtv. 76/A. § (1) bekezdésében és (2) bekezdés *b)* pontjában meghatározott, 2014. december 31-i határidőre tekintettel elrendelt nemzetbiztonsági ellenőrzést

a) az Nbtv. 71/B. §-ban foglaltak szerint le kell folytatni, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vont személy érvényes biztonsági szakvéleménye 2010. március 31-ig került kiállításra,

b) meg kell szüntetni, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vont személy érvényes biztonsági szakvéleménye 2010. március 31-ét követően került kiállításra.

24. §

Az Nbtv. 78. §-a kiegészül a következő (1a) bekezdéssel:

„(1a) Felhatalmazást kapnak a miniszterek hogy az irányításuk vagy felügyeletük alá tartozó szervek esetében, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása

a) az Alkotmányvédelmi Hivatal vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat hatáskörébe tartozik, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter

b) az Információs Hivatal hatáskörébe tartozik, a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter,

c) a Katonai Nemzetbiztonsági Hivatal hatáskörébe tartozik, a honvédelemért felelős miniszter

egyetértésével kiadott rendeletben állapítsák meg a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkaköröket.

25. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Az 1-22. §, a 24. §, valamint a 26-37. § a kihirdetést követő második hónap 1. napján lép hatályba.

26. §

Az Nbtv. 79/A. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„E törvény

a) 1-19/A. §-a,

b) 26-37. §-a,

c) 53-72/D. §-a,

d) 74. §-a, valamint

e) 76/A-78. §-a,

f) 1. számú melléklete és 2. számú melléklete

az Alaptörvény 46. cikk (6) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.”

27. §

(1) Az Nbtv. 8. § (4) bekezdésében a „– 72. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak kivételével –, szövegrész helyébe a „– 71/B. § (4) bekezdésében foglaltak kivételével –, szöveg lép.

(2) Az Nbtv. 74. § i) pont

a) *ib)* alpontjában „a miniszterelnöki biztos;” szövegrész helyébe „a miniszterelnöki biztos és a miniszterelnöki megbízott;”

b) *id)* alpontjában a „továbbá megyei és a fővárosi kormányhivatalt vezető kormány megbízott,” szövegrész helyébe a „valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal vezetője és vezetőhelyettese;”

c) *ih)* alpontjában „a rendőrfőkapitány és rendőrkapitány,” szövegrész helyébe „a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatója és főigazgató-helyettese, a rendőrfőkapitány, a rendőrkapitány és a határrendészeti kirendeltség vezetője;”

d) *io)* alpontjában a „minősítésű adatot” szövegrész helyébe a „minősítésű adat”

szöveg lép.

(3) Az Nbtv. 2. mellékletének XIII. Biztonsági nyilatkozat címében az „és a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállásának tartama alatt az e jogviszony létesítéséhez, fenntartásához szükséges biztonsági feltételek meglétét bármikor ellenőrizze.” szövegrész helyébe az „és a biztonsági feltételek meglétét a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítését megelőzően, valamint felülvizsgálati eljárás keretében a jogviszony fennállásának tartama alatt ellenőrizze.” szöveg lép.

(4) Az Nbtv. 2. mellékletének XIV. Házastárs, bejegyzett élettárs, élettárs, közös háztartásban élő nagykorú hozzátartozó nyilatkozata címében a „Tájékoztattak arról,” szövegrész helyébe a „Tudomásul veszem,” szöveg lép.

28. §

Az egyes nyugdíjak felülvizsgálatáról, illetőleg egyes nyugdíjkiegészítések megszüntetéséről szóló 1991. évi XII. törvény 2/B. § (2) bekezdésében hatályát veszti a „C” típusú” szövegrész.

29. §

(1) A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 37. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdésben írt feltételeknek megfelelő olyan személlyel, aki tervezett beosztása alapján külön jogszabály szerint nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személynek minősül, szolgálati viszony nem létesíthető, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés során kiállított biztonsági szakvélemény szerint a biztonsági feltételeknek nem felel meg, kivéve, ha a külön törvény szerint arra feljogosított személy a szolgálati viszony létesítését jóváhagyta.”

(2) A Hszt. 37. §- a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Ha a hivatásos állományba jelentkezővel szemben a nemzetbiztonsági ellenőrzése során biztonsági kockázatot állapítottak meg, és a szolgálati viszony létesítését a külön törvény szerint arra feljogosított személy nem hagyta jóvá, a fegyveres szerv a hivatásos állományba jelentkező részére más, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá nem eső beosztást ajánlhat fel. Felajánlható beosztás hiányában vagy ha a hivatásos állományba jelentkező a felajánlott beosztást nem fogadja el, szolgálati viszony nem létesíthető.”

(3) A Hszt. 37. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel egyidejűleg a kifogástalan életvitel ellenőrzésére nem kerül sor. A (2a) bekezdésben meghatározott esetben a

kifogástalan életvitel ellenőrzés lefolytatására intézkedni kell és szolgálati viszony a hivatásos állományba jelentkezővel csak abban az esetben létesíthető, ha a jelentkező életvitele nem kifogásolható.”

(4) A Hszt. 37/B. § (1a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1a) A jelentkező, valamint a hivatásos állomány tagja életvitelének ellenőrzésére nem kerül sor, ha a jelentkező a tervezett beosztása, illetve a hivatásos állomány tagja a beosztása alapján külön törvény szerint nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személynek minősül. Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés során biztonsági kockázatot állapítottak meg

- a) a hivatásos állomány nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső tagjával szemben, és a szolgálati viszony fenntartását a külön törvény szerint arra feljogosított személy nem hagyta jóvá, a hivatásos állomány tagja életvitelének soron kívüli ellenőrzésére,
- b) a hivatásos állományba jelentkezővel szemben, és a szolgálati viszony létesítését a külön törvény szerint arra feljogosított személy nem hagyta jóvá, de a fegyveres szerv a jelentkező részére más, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá nem eső beosztás felajánlását tervezi, a kifogástalan életvitel ellenőrzés lefolytatására

intézkedni kell.”

(5) A Hszt. 44. § (1) bekezdése a következő l) ponttal egészül ki:

(A fegyveres szerv személyi állományába tartozó, de a fegyveres szervnél szolgálati beosztást be nem töltő személyt rendelkezési állományba kell helyezni. Ennek megfelelően a fegyveres szerv rendelkezési állományába tartozik:)

„l) akit a beosztásából a nemzetbiztonsági ellenőrzés során megállapított biztonsági kockázat miatt fel kellett menteni, de a 47/B. § (2) bekezdés szerinti beosztás felajánlására nincs lehetőség, a 47/B. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő beosztás felajánlásáig, de legfeljebb 1 évig.”

(6) A Hszt. „Beosztásból felmentés, más beosztásba kinevezés, áthelyezés” alcíme a következő 47/B. §-sal egészül ki:

„47/B. § (1) Ha a hivatásos állomány – betöltött szolgálati beosztása alapján – nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső tagjával szemben a nemzetbiztonsági ellenőrzés során biztonsági kockázatot állapítottak meg és a szolgálati viszony fenntartását a külön törvény szerint arra feljogosított személy nem hagyta jóvá, a hivatásos állomány tagját a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső beosztásból azonnali hatállyal fel kell menteni.

(2) A beosztásból történő felmentéssel egyidejűleg a hivatásos állomány tagja részére a fegyveres szervnek az állományilletékes parancsnok irányítása alá tartozó valamely szervezeti egységénél – feltéve, hogy felajánlható beosztással rendelkezik – másik, képzettségének, végzettségének megfelelő, de nemzetbiztonsági ellenőrzés alá nem eső beosztást kell felajánlani. A felajánlott beosztás a korábbi beosztással azonos vagy annak megfelelő beosztás, vagy a korábbi beosztásnál alacsonyabb beosztás is lehet.

(3) A felajánlott beosztás elfogadásáról vagy elutasításáról a hivatásos állomány tagja a felajánlástól számított 5 munkanapon belül írásban nyilatkozik. Ha a hivatásos állomány tagja a beosztás elfogadása vonatkozásában 5 munkanapon belül nem nyilatkozik, azt úgy kell tekinteni, mintha a felajánlott beosztást elutasította volna.

(4) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső beosztás alóli felmentéssel egyidejűleg a (2) bekezdés szerinti beosztás nem biztosítható, úgy az érintett beleegyezésével a beosztásba helyezéséig, de legfeljebb 1 évig rendelkezési állományba kell helyezni. Ez esetben a szolgálati hely és szolgálati tevékenység meghatározásáról az állományilletékes parancsnok köteles gondoskodni.

(5) A (2) bekezdés szerinti rendelkezési állomány ideje alatt részére a beosztásból történő felmentését megelőző – vezetői beosztás esetén a vezetői pótlékkal csökkentett – illetményt kell folyósítani.

(6) Ha a hivatásos állomány tagja a részére a (2) bekezdés szerint vagy a rendelkezési állomány ideje alatt felajánlott azonos besorolású vagy alacsonyabb beosztást elfogadja, akkor az új beosztásának megfelelően kell besorolni és illetményét megállapítani.

(7) Ha a hivatásos állomány tagja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső beosztás alóli felmentést követően vagy a rendelkezési állomány ideje alatt felajánlott, a (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő beosztást nem fogadja el, szolgálati viszonyát az 56. § (2) bekezdés g) pontja alapján felmentéssel meg kell szüntetni.”

(7) A Hszt. 48. § (1) bekezdése a következő *e*) ponttal egészül ki:

(A hivatásos állomány tagja alacsonyabb beosztásba helyezhető:)

„*e*) ha a nemzetbiztonsági ellenőrzése alapján megállapított biztonsági kockázat miatt a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső beosztásából fel kellett menteni.”

(8) A Hszt. 48. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az (1) bekezdés *e*) pontja esetén a 47/B. §-ban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.”(9) A Hszt. 56. § (2) bekezdés g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni, ha)

„g) a nemzetbiztonsági ellenőrzése során biztonsági kockázatot állapítottak meg – kivéve, ha a külön törvény szerint arra feljogosított személy a szolgálati viszony fenntartását jóváhagyta –, és

ga) a hivatásos állomány tagja a részére az eredeti beosztásból való felmentését követően vagy a rendelkezési állomány ideje alatt a 47/B. §-ban foglaltak szerint felajánlott beosztást nem fogadta el, vagy

gb) a rendelkezési állomány ideje úgy telik el, hogy részére a 47/B. §-ban foglaltaknak megfelelő, felajánlható szolgálati beosztás nem volt.”

(10) A Hszt. a 287. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„Felmentés

287/A. § A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjának a szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzése során biztonsági kockázatot állapítottak meg, kivéve, ha a külön törvény szerint arra feljogosított személy a szolgálati viszony fenntartását jóváhagyta.”

(11) A Hszt.

a) 44. § (5) bekezdésében az „(1) bekezdés *b*), *e*) és *f*) pontja” szövegrész helyébe az „(1) bekezdés *b*), *e*), *f* és *l*) pontja”,

b) 278. §-ában a „fontos és bizalmas munkakört betöltő” szövegrész helyébe „nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső”

szöveg lép.

30. §

Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény 12. § (1) bekezdésében hatályát veszti a „C” típusú” szövegrész.

31. §

Az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény 3. § (2) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az (1) bekezdésben foglaltaktól függetlenül vagyonyilatkozat tételére kötelezett, aki)

„e) jogszabály alapján nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló kormányzati vagy köztisztviselő jogviszonyban foglalkoztatott,”.

32. §

A minősített adatok védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény 22. § (1) bekezdés ae) pontja helyébe a következő rendelkezés lép.

(A nemzeti biztonsági felügyelet a személyi biztonsági tanúsítvány kiadásához a következő adatokat kezeli:)

(az érintett személy)

„ae) nemzetbiztonsági ellenőrzése során kitöltött biztonsági kérdőívben és a biztonsági szakvéleményben foglalt adatai,”.

33. §

(1) Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbtv.) 2. § a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az alapvető jogok biztosa a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben meghatározottak szerint vizsgálhatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés felülvizsgálati eljárása elrendelésének és lefolytatásának jogszerűségét.”

(2) Az Ajbtv. 23. § (2) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az alapvető jogok biztosa a nemzetbiztonsági szolgálatokat érintő vizsgálata során nem tekinthet be)

„d) a nemzetbiztonsági szolgálatok objektumaival és állományával kapcsolatos biztonsági dokumentumokba, kivéve az állomány nemzetbiztonsági ellenőrzésével összefüggő felülvizsgálati eljárással kapcsolatos, e bekezdés hatálya alá nem tartozó dokumentumokat,”

34. §

(1) A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Üsztv.) 11. § (6) bekezdésében a „Fontos és bizalmas” szövegrész helyébe a „Nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső” szöveg lép.

(2) Az Üsztv. 122. § (4) bekezdésében a „fontos és bizalmas” szövegrész helyébe a „nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső szöveg lép.

35. §

(1) A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 39. § (3) és (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A külön jogszabály alapján nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső kormányzati szolgálati jogviszony nem létesíthető azzal, akinek nemzetbiztonsági ellenőrzése során biztonsági kockázatot állapítottak meg, kivéve, ha a külön törvény szerint arra feljogosított személy, szerv vagy testület a kormányzati szolgálati jogviszony létesítését jóváhagyta.”

(4) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső kormányzati szolgálati jogviszonyban álló, vagy abba jelölt személy nemzetbiztonsági ellenőrzése során biztonsági kockázatot állapítottak meg és a kormányzati szolgálati jogviszony létesítését vagy fenntartását a külön törvény szerint arra feljogosított személy, szerv vagy testület nem hagyta jóvá, az államigazgatási szerv a kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személy, illetve a kormánytisztviselő részére más, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá nem eső kormányzati szolgálati jogviszonynak minősülő munkakört ajánlhat fel. Felajánlható munkakör hiányában, vagy ha a kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személy, illetve a kormánytisztviselő a felajánlott munkakört nem fogadja el, kormányzati szolgálati jogviszony nem létesíthető, illetve a kormányzati szolgálati jogviszonyt azonnali hatállyal meg kell szüntetni. A kormányzati szolgálati jogviszonynak ezen okból történő megszüntetése esetén a kormánytisztviselőt felmentési idő és végkielégítés nem illeti meg. A megszüntetés okát és jogkövetkezményeit közölni kell a kormánytisztviselővel.”

(2) A Kttv. 80. § (4) bekezdésében, a 207. § (2) bekezdésében és a 241. § (2) bekezdésében a „fontos és bizalmas” szövegrész helyébe a „nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső” szöveg lép.

36. §

A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 33. § (3) bekezdésében a „fontos és bizalmas” szövegrész helyébe a „nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső” szöveg lép.

37. §

Hatályát veszti

a) az Nbtv. 19. § (3) bekezdése,

b) az Nbtv. 22. § (1) bekezdés a) pontja,

c) az Nbtv. 74. § h) pontja,

d) az Nbtv. 77. § (1) bekezdés d) pontja.

38. §

Az 1. és 2. §, valamint a 4-24. §, a 27. § és a 36. § az Alaptörvény 46. cikk (6) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Indokolás

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) hatálybalépése óta eltelt időszak tapasztalatai indokolták a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos rendelkezések teljes körű felülvizsgálatát és a nemzetbiztonsági ellenőrzés rendszerének koncepcionális jellegű átalakítását. Az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) elfogadásával e követelménynek kívánt eleget tenni a jogalkotó.

A Módtv.-vel újraszabályozott nemzetbiztonsági ellenőrzés koncepcionális követelménye szerint biztosítani kellett annak vizsgálati lehetőségét, hogy az érintett a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony fennállása alatt folyamatosan megfelel-e a biztonsági feltételeknek. Ennek teljesítése érdekében a Módtv. bevezette a folyamatos nemzetbiztonsági ellenőrzés intézményét. További új elem, hogy a korábbi „A”, „B” és „C” típusú ellenőrzések helyébe egységes nemzetbiztonsági ellenőrzés lépett, amely a hozzá kapcsolódó biztonsági kérdőív, illetve a nemzetbiztonsági ellenőrzés eszközzrendszere tekintetében a korábbi „C” típusú ellenőrzéshez hasonlított. A Módtv. szerint a nemzetbiztonsági ellenőrzés eredményeként nem szakvélemény kerül kiadásra, hanem a nemzetbiztonsági szolgálat a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony létesítéséhez hozzájárul, vagy a hozzájárulását megtagadja, illetve – a folyamatos ellenőrzés időszakában – visszavonja a hozzájárulását. A nemzetbiztonsági ellenőrzés megállapításaival szembeni jogorvoslat rendszere is átalakult; a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter panaszt elbíráló döntésével szemben további jogorvoslatnak nincs helye (megszűnt az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságához fordulás lehetősége).

A kihirdetett Módtv.-vel kapcsolatosan benyújtott alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásában az Alkotmánybíróság a Módtv. 9. és 13. §-ának hatályba lépését felfüggesztette, majd a 9/2014. (III. 21.) AB határozatában a Módtv. 9. §-ával megállapított Nbtv. 68. §-ának, a Módtv. 13. §-ával megállapított Nbtv. 72. §-ának, valamint az Nbtv. 72/C. §-ának egyes szövegrészeit alaptörvény-ellenesnek minősítette és a fenti rendelkezéseket megsemmisítette, illetve megállapította, hogy nem lépnek hatályba.

Az Alkotmánybíróság a nemzetbiztonsági ellenőrzés új rendszerének két elemét – a folyamatos nemzetbiztonsági ellenőrzést és a külső (kormánytól független) jogorvoslati lehetőség hiányát – minősítette Alaptörvénybe ütközőnek és az ezekre vonatkozó primér rendelkezéseket semmisítette meg. Nem érintette azonban a döntés a módosított Nbtv. azon rendelkezéseit, amelyek a folyamatos nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kapcsolódnak, és annak hiányában nem, vagy csak érdemi tartalom nélkül alkalmazhatóak. Másfelől a megsemmisített rendelkezések „helyén”, részben egész más tartalommal, a korábbi rendelkezések maradtak hatályban. A döntés jogtechnikai következményeként egyes jogtárgyakra nézve párhuzamos, esetenként egymásnak ellentmondó rendelkezések hatályosultak, másrészt feltétlen szabályozást igénylő jogtárgyakra nézve hiányzik a szabályozás. A kialakult inkoherens szabályozási helyzet megszüntetése érdekében az Nbtv. nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos rendelkezéseinek átfogó módosítása indokolt.

Az Alkotmánybíróság a folyamatos nemzetbiztonsági ellenőrzésnek a Módtv.-vel kialakított rendszerét alaptörvény-ellenesnek minősítette. A határozat azonban azt is kimondja, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony fennállása alatt a biztonsági kockázatok vizsgálata önmagában nem alkotmányellenes.

„A magánszféra, a családi élet védelme, valamint a nemzetbiztonsági érdek érvényesítése között kellő egyensúlyt teremtő, más – az Nbtvmód-ban szereplőtől eltérő – szabályozás alkotmányos lehet. Az ilyen vizsgálódás lehetőségét – elrendelését, céljait, eszközeit, módszereit, a vizsgálódás jogszerűségének ellenőrzését, az ellenőrzés hatálya alá nem tartozó más személyek érintettségét stb. illetően – pontosan kell meghatározni és garanciákhoz kell kötni. [45]”

Az Alkotmánybíróság határozatában rögzített követelményeknek tehát olyan szabályozási rendszer felel meg, amely tartalmazza a vizsgálat elrendelésének lehetőségeit, okait, az eljárási szabályait (alkalmazható eszközöket és módszereket, időtartamát) és az elrendelés, lefolytatás jogszerűsége ellenőrzésének intézményes fórumát és szabályait.

A tervezet azt célozza, hogy a nemzetbiztonsági érdekek hatékony védelmét biztosító, az alkotmányossági elveknek megfelelő rendszerben szabályozza a nemzetbiztonsági ellenőrzés intézményét az alábbiak szerint.

1. A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyi kör

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyi kör tartalmilag azonos a korábbi, Módtv. által sem érintett személyi körrel, azonban egyes csoportjai meghatározásának módja változott a Módtv.-ben előírtakhoz képest. Míg a Módtv. az Nbtv.-ben rögzített személyi körön kívüli nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyeket [74. § i) pontja], kormányzati irányítás alá tartozó szervek esetében kormányrendeletben, kormányzati irányítás alá nem tartozó szervek esetében a nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben, munkáltatói utasításban rendelte meghatározni, addig a tervezet – lényegében a Módtv. előtti szabályozási helyzetnek megfelelően – a kormányzati irányítás alá tartozó szervek esetében a miniszterek számára biztosít jogosultságot az irányításuk, felügyeletük alá tartozó szervek tekintetében a rendeleti szabályozásra.

2. A nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésének szabályai

A nemzetbiztonsági ellenőrzést az érintett jogviszony létesítését megelőzően kell kezdeményezni, az ellenőrzéshez az érintettnek hozzá kell járulnia, a hozzájárulás megtagadása esetén az adott jogviszony nem hozható létre. A kezdeményezés a biztonsági kérdőív kitöltésével és a nemzetbiztonsági szolgálatnak történő megküldésével realizálódik.

A hatályos Nbtv.-nek megfelelően főszabályként a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony létrehozója (munkáltató jogkör gyakorlója, kinevező) a kezdeményező. A törvényben meghatározott esetekben (állami vezetők, tábornokok, bírák stb.) az ott nevesítve meghatározott személy jogosult kezdeményezésre. Ha a kezdeményező nem állapítható meg, a Nemzeti Biztonsági Felügyelet vezetője a kezdeményezésre jogosult.

3. A nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása a kinevezés előtt

A tervezet szerint a nemzetbiztonsági ellenőrzés

- egyszintű,
- 60 nap időtartamú, 30 napos hosszabbítási lehetőséggel,
- lefolytatása során a nemzetbiztonsági szolgálat az ellenőrzött személlyel konzultálhat, az ellenőrzött személlyel kapcsolatban álló személyeket hallgathat meg, a kérdőívben feltüntetett adatokat nyilvántartások, adatkezelési rendszerek és adatállományok, valamint a korábbi ellenőrzések adataival vetheti össze, továbbá titkos információgyűjtést folytathat.

- a biztonsági kockázatokat általános jelleggel definiálja a tervezet, mellőzve a Módtv.-vel bevezetett azon esetkörök meghatározását, amelyek mérlegelést nem engedő módon biztonsági kockázatnak minősülnének.

4. A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján hozott döntés és annak jogkövetkezménye

A nemzetbiztonsági szolgálat a nemzetbiztonsági ellenőrzésről biztonsági szakvéleményt állít ki, amelynek adattartalmát a tervezet meghatározza.

Biztonsági kockázatok megállapítása esetén a jelölt csak a kezdeményező felettes szervének jóváhagyásával nevezhető ki. Ugyancsak a kezdeményező felettes szervének jóváhagyása szükséges az azonnali (a nemzetbiztonsági ellenőrzés befejezése előtti) kinevezéshez.

A szakvélemény érvényességi ideje 5 év, ezt követően a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban új nemzetbiztonsági ellenőrzést kell kezdeményezni, legkésőbb az érvényességi idő lejártát megelőző 90. napig.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony fennállása alatt, illetve nemzetbiztonsági ellenőrzése során a biztonsági kérdőívben megadott adatai közül a lényeges adatok, tények vagy körülmények megváltozásáról nyomban, de legkésőbb a változás tudomására jutását követő 8 napon belül írásban tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosultat. Azon adatok, tények és körülmények körét, amelyek a biztonsági kérdőív szempontjából lényegesnek minősülnek, valamint a lényeges adatban, tényben vagy körülményben bekövetkező változás bejelentésének, a bejelentésben foglaltaknak a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat részére történő továbbításának részletes szabályait a Kormány rendeletben határozza meg. A biztonsági szakvéleményben foglaltakról - a bűncselekmény elkövetésére utaló körülmények és a minősített adatok kivételével - a kezdeményező tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyt.

Nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony főszabályként csak a nemzetbiztonsági ellenőrzést követően, abban az esetben hozható létre, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot nem állapított meg. Ugyanakkor a törvény lehetőséget teremt arra, hogy a törvényben meghatározott személy, szerv vagy testület (jellemzően a kezdeményező „felettes szerve”), jóváhagyja a jogviszony létesítését akkor is, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés biztonsági kockázatot állapított meg. Ugyanez a biztosított a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása előtti jogviszony létesítése esetén is. A tervezet meghatározza a nemzetbiztonsági ellenőrzés szünetelésének és megszüntetésének szabályait.

5. A felülvizsgálati eljárás

A Módtv. hatályba lépése előtt az Nbtv. legalább ötévente kötelezővé tette a fontos és bizalmas munkakört betöltők nemzetbiztonsági ellenőrzésének kezdeményezését. E szabály alapján, ha a kezdeményező indokoltnak látta a biztonsági kockázatok vizsgálatát, gyakorlatilag bármikor ismételten kezdeményezhette a nemzetbiztonsági ellenőrzést. A Módtv. kihirdetett (de hatályba nem lépett) rendelkezései szerint a folyamatos nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján, formális kezdeményezés nélkül, bármikor vizsgálható a biztonsági kockázatok megléte a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt.

A tervezet szerint az érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező, nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló vagy ilyenbe jelölt személy esetében a biztonsági feltételek fennállása felülvizsgálati eljárás keretében vizsgálható. Felülvizsgálati eljárás lefolytatására öt esetben kerülhet sor:

1) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személy jogviszonyának tartalma megváltozik. E vizsgálati jogcím indoka, hogy ugyan a nemzetbiztonsági ellenőrzés eszközrendszere egységes, de a konkrét nemzetbiztonsági ellenőrzés mindig egyediesített, a betölteni kívánt munkakörhöz kapcsolódó jellemző kockázati tényezők vizsgálatára fókuszál. A munkakör változása ezért indokolhatja a biztonsági kockázatok felülvizsgálatát.

2) Az érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező személyt (új) nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyba jelölik (függetlenül attól, hogy ezt közvetlenül megelőzően nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban állt vagy sem).

3) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy ezt kéri. (A tervezet lehetőséget teremt arra, hogy érvényes szakvéleménnyel rendelkező, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt az ellenőrzésre jogosult nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatójához címzett, indokolt kérelmében kezdeményezze nemzetbiztonsági ellenőrzés ismételt lefolytatását. Bírák, ügyészi- és igazságügyi szolgálati jogviszonyban álló személyek, valamint országgyűlési képviselők esetében a főigazgató köteles elrendelni a felülvizsgálati eljárást, egyebekben mérlegelési jogkörében dönt.)

4) Az ellenőrzött személy a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos változás-bejelentési kötelezettsége teljesítését elmulasztotta vagy a bejelentett változás jellege ezt indokolja.

5) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója biztonsági kockázatra utaló körülményről, így különösen az alábbiakról szerez tudomást:

a) az ellenőrzött személy vagy közeli hozzátartozója ellen indult büntetőeljárás vagy elzárással sújtható szabálysértési eljárás,

b) az ellenőrzött személynek vagy közeli hozzátartozójának a külföldi személyekkel, szervezetekkel, külföldi érdekeltségeivel kapcsolatos körülményeiben bekövetkezett lényeges változás,

c) idegen állampolgárság, külföldi útlevél megszerzése,

d) kábítószer-fogyasztás, alkoholfüggőség, alkoholfogyasztással összefüggő magatartászavarok,

e) az igazolható jövedelemhez képest jelentős mértékű eladósodottság, pénzügyi kötelezettségek teljesítésének jelentős mértékű elmulasztása, jelentős mértékű, ismeretlen eredetű vagyongyarapodás, az igazolható jövedelemből nem fedezhető életvitel,

f) a minősített adatok kezelésére, a biztonságtechnológiai rendszerek használatára vonatkozó szabályok, a munkakör betöltésével kapcsolatos biztonsági előírások megsértése.

A felsorolt körülmény mindegyike biztonsági kockázatra utaló körülmény, amely indokolhatja a felülvizsgálati eljárást.

Felülvizsgálati eljárást a kezdeményezésre jogosult kezdeményezhet, és a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója (saját hatáskörben vagy a kezdeményezésre jogosult kezdeményezésére) rendeli el.

A főigazgató saját hatáskörben dönthet a felülvizsgálati eljárás elrendeléséről új munkakör betöltése, a munkakör tartalmának változása, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy erre

irányuló (közvetlenül a főigazgatónál előterjesztett) kérelme esetén, valamint az adatváltozási bejelentés kapcsán (figyelemmel arra, hogy annak adattartalmát a kezdeményezésre jogosult nem ismeri). A kezdeményezésre jogosult kezdeményezése esetén a főigazgató köteles elrendelni a felülvizsgálati eljárást.

A felülvizsgálati eljárás elrendelésének jogcímei két csoportba sorolhatóak: Az egyikbe tartoznak azok, amelyek formalizálható és az ellenőrzött személy által ismert okokból indokolhatják a felülvizsgálatot (új munkakör, a munkakör tartalmának változása, kérelem), illetve azok, amelyek esetén biztonsági kockázatra utaló körülmény vagy annak lehetősége merül fel.

Ennek megfelelően az első esetben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy tájékoztatható a felülvizsgálati eljárás kezdeményezéséről vagy elrendeléséről, ismételten kitölti a biztonsági kérdőívet, míg a második esetben a felülvizsgálat elrendeléséről, lefolytatásáról, valamint eredményéről a felülvizsgálati eljárás befejezését követően kiállított biztonsági szakvélemény tartalmáról kapott tájékoztatás keretében szerezhethet tudomást.

A felülvizsgálati eljárás befejezését követően kiállított biztonsági szakvélemény jogkövetkezménye azonos a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyba jelölés során kiállított szakvéleményével. Biztonsági kockázat megállapítása esetén a jogviszony nem hozható létre, illetve nem tartható fenn (az ott meghatározott felmentési lehetőséggel), biztonsági kockázat hiányában öt éves érvényességi idővel tanúsítja a biztonsági feltételek fennállását, egyidejűleg a korábbi szakvélemény érvényét veszíti.

A tervezet a felülvizsgálati eljárás tekintetében megteremti a külső ellenőrzés lehetőségét, amely a jogorvoslati út igénybe vételétől függetlenül biztosítja a törvényes elrendelés és eljárás vizsgálatát. A felülvizsgálati eljárás irataiba az alapvető jogok biztosa betekinthez és az ellenőrzött személy beadványa alapján a nemzetbiztonsági szolgálat felülvizsgálati eljárását érintően vizsgálatot folytathat, vizsgálati jogköre azonban nem terjed ki a nemzetbiztonsági kockázatok megállapításának szakszerűségére.

Ha az alapvető jogok biztosa a felülvizsgálati eljárás elrendelése, lefolytatása körében jogsértést állapít meg, tájékoztatja a nemzetbiztonsági szolgálatot irányító minisztert, egyben ajánlást fogalmaz meg a szükséges intézkedések megtételére. Amennyiben a jogsértés a kezdeményező feladatkörében történt, felkéri a kezdeményezőt a szükséges intézkedések megtételére. Ha az alapvető jogok biztosa az irányító miniszter intézkedését nem tartja megfelelőnek, erről az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságát tájékoztatja.

A tervezet megállapítja az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottság fentiekkel kapcsolatos eljárásának szabályait.

6. Jogorvoslat a nemzetbiztonsági ellenőrzés során

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a biztonsági szakvéleményben szereplő, általa valótlannak tartott megállapításokkal, a biztonsági szakvéleményben megállapított kockázati tényezővel, valamint az általa kezdeményezett felülvizsgálati eljárás elrendelésének elutasításáról szóló döntéssel kapcsolatosan – a kézhezvételétől számított 15 napon belül – panasszal élhet a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója útján a miniszternél.

Az előterjesztett panasznak a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony megszüntetésére nincs halasztó hatálya. Ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a panaszban foglaltakkal egyetért, a biztonsági szakvéleményt visszavonja és új biztonsági szakvéleményt bocsát ki, illetve a felülvizsgálati eljárás elrendelésére irányuló kérelem elutasítása esetén elrendeli az ellenőrzés

lefolytatását. Ha a panaszban foglaltakkal a főigazgató nem ért egyet, azt a benyújtástól számított 8 napon belül állásfoglalással együtt felterjeszti a miniszternek, egyben döntéséről tájékoztatja az ellenőrzés kezdeményezésére jogosultat.

A miniszter a panaszt a beérkezésétől számított 30 nap alatt kivizsgálja, ez a határidő egy alkalommal 30 nappal meghosszabbítható. A miniszter az alaptalan panaszt elutasítja vagy a panasznak helyt ad és

a) a biztonsági kockázat megállapítására vonatkozó döntést hatályon kívül helyezi és a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot új eljárásra kötelezi,

b) megállapítja a biztonsági kockázatok hiányát, vagy

c) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy által kezdeményezett és elutasított ellenőrzés lefolytatására utasítja a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a miniszter döntésével szemben, annak kézhezvételétől számított 15 napon belül, panasszal élhet a Nemzetbiztonsági Bizottságnál. A tervezet megállapítja a Nemzetbiztonsági Bizottságnak a panasszal kapcsolatos eljárást és döntéseit.

7. A tervezet módosítja az Nbvt.-nek a Módtv.-vel megállapított átmeneti rendelkezéseit, továbbá felhatalmazza a minisztereket hogy az irányításuk vagy felügyeletük alá tartozó szervek esetében, - a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat irányításáért felelős miniszter egyetértésével kiadott – rendeletben állapítsák meg a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszonyokat.

8. A Módtv. módosította a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvényt (a továbbiakban: Hszt.), a közszerződési tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvényt (a továbbiakban: Kttv.), valamint a minősített adatok védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényt (a továbbiakban: Mavtv.). Figyelemmel arra, hogy a tervezet megszünteti a nemzetbiztonsági szolgálatok hozzájárulásának intézményét a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítéséhez, e törvények megfelelő módosítása indokolt.

Az alapvető jogok biztosának felülvizsgálati eljárással kapcsolatos jogköre szükségessé teszi továbbá az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény módosítását.

A tervezet ezen túlmenően több törvényben átvezeti a többszintű nemzetbiztonsági ellenőrzés megszűnése miatt szükséges módosításokat.

Részletes indokolás

1. §-hoz

A Bizottságnak a nemzetbiztonsági ellenőrzés megállapításaival kapcsolatos panasz tárgyában hozott miniszteri döntéssel összefüggő jogorvoslati fórumszerepe a hatályos Nbtv.-ben nincs nevesítve, e jogosítványát a 14. § (4) bekezdés c) pontjában meghatározott jogköre (a nemzetbiztonsági szolgálatok jogellenes tevékenységére utaló panaszok kivizsgálása) részeként gyakorolja.

A tervezet a Bizottság parlamenti ellenőrzéssel kapcsolatos jogosítványait kiegészítve, a korábbi általános meghatározásból kiemelve, önállóan jeleníti meg e jogosítványt.

Ugyancsak új elemként jelenik meg a nemzetbiztonsági ellenőrzés felülvizsgálati eljárásával kapcsolatosan, az alapvető jogok biztosának tájékoztatásával összefüggő állásfoglalás.

2. §-hoz

A tervezet megállapítja a Bizottságnak a 14. § (4) bekezdés i) és j) pontjában meghatározott jogosítványok gyakorlásával kapcsolatos eljárása szabályait.

3. §-hoz

A tervezet megszünteti a nemzetbiztonsági szolgálatoknak a jogviszony létesítésével összefüggő hozzájárulása (a hozzájárulás megtagadása, visszavonása) intézményét, ezért a rendelkezésben a szakvélemény tartalmára történik utalás.

4. §-hoz

A tervezet meghatározza a nemzetbiztonsági ellenőrzés célját, a biztonsági kockázatokat.

5. §-hoz

A tervezet meghatározza a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek körét és a kormányzati irányítás alatt álló, illetve más foglalkoztatott szervezeteknél a titokvédelmi érintettsége vagy befolyásolási fenyegetettsége miatt nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó munkakörök megállapításának szabályait.

6. §-hoz

A nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésének szabályai a hatályos Nbtv.-nek megfelelően kerülnek meghatározásra. A 70. § (1) bekezdésében az igazságügyi alkalmazotti kategória szűkítésre kerül az igazságügyi szervnél foglalkoztatott igazságügyi alkalmazottakra, mert ez felel meg ténylegesen a bírósági szervezetbe és a végrehajtói hatalom irányítása alá tartozó személyek elhatárolására.

7. §-hoz

Nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony főszabályként, csak a nemzetbiztonsági ellenőrzést követően, abban az esetben hozható létre, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot nem állapított meg. A tervezet megtartja a hatályos Nbtv. azon

szabályát, hogy az érintett jogviszony létesítésre jogosult személyt vagy testületet irányító személy, szerv vagy testület, illetve egyes nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek esetében az Nbtv.-ben meghatározott személy jóváhagyásával létrehozható a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony akkor is, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés kockázatot állapított meg, továbbá ugyanígy jóváhagyható a jogviszony létrehozása a nemzetbiztonsági ellenőrzés befejezése előtt is.

8. §-hoz

A nemzetbiztonsági ellenőrzés végrehajtására vonatkozó rendelkezések új cím alatt kerülnek rögzítésre.

9. §-hoz

A nemzetbiztonsági ellenőrzést az érintett jogviszony létesítését megelőzően kell kezdeményezni, az ellenőrzéshez az érintettnek hozzá kell járulnia, a hozzájárulás megtagadása esetén az adott jogviszony nem hozható létre. A kezdeményezés a biztonsági kérdőív kitöltésével és a nemzetbiztonsági szolgálatnak történő megküldésével realizálódik.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony fennállása alatt, illetve nemzetbiztonsági ellenőrzése során a biztonsági kérdőívben megadott adatai közül a lényeges adatok, tények vagy körülmények megváltozásáról nyomban, de legkésőbb a változás tudomására jutását követő 8 napon belül írásban tájékoztatja a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosultat. Azon adatok, tények és körülmények körét, amelyek a biztonsági kérdőív szempontjából lényegesnek minősülnek, valamint a lényeges adatban, tényben vagy körülményben bekövetkező változás bejelentésének, a bejelentésben foglaltaknak a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat részére történő továbbításának részletes szabályait a Kormány rendeletben határozza meg.

Nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt, a szakvélemény érvényességi idejéhez igazodóan, az érvényességi idő lejártát megelőző 90. napig kell az új nemzetbiztonsági ellenőrzést kezdeményezni.

10. §-hoz

A tervezet meghatározza a nemzetbiztonsági ellenőrzés elrendelésének, lefolytatásának szabályait, a határidejét és az alkalmazható eszközöket.

11. §-hoz

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján a nemzetbiztonsági szolgálat biztonsági szakvélemény állít ki, amelynek tartalmát meghatározza a tervezet. A biztonsági szakvéleményt a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a kezdeményezőnek továbbítja, aki ismerteti annak tartalmát az ellenőrzött személlyel. A nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója által megjelölt adatokról (bűncselekmény elkövetésére utaló körülmény és minősített adatok) az ellenőrzött nem tájékoztatható.

A biztonsági szakvélemény 5. évig érvényes, az új biztonsági szakvélemény kiállításával a korábbi – érvényességi idejétől függetlenül – érvényét veszti.

12. §-hoz

A tervezet, a korábbi szabályozáshoz képest új elemként, lehetőséget biztosít arra, hogy az érvényes szakvéleménnyel rendelkező, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt az ellenőrzésre jogosult nemzetbiztonsági

szolgálat főigazgatójához címzett, indokolt kérelmében kezdeményezze nemzetbiztonsági ellenőrzés ismételt lefolytatását. Bírák, ügyészi- és igazságügyi szolgálati jogviszonyban álló személyek, valamint országgyűlési képviselők esetében a főigazgató köteles elrendelni a felülvizsgálati eljárást, egyebekben mérlegelési jogkörében dönt. Az e rendelkezés alapján elrendelt nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója hívja fel az érintettet a törvénynek megfelelő tartalmú hozzájárulási nyilatkozat megtételére, a biztonsági kérdőív kitöltésére, a kérelmező azokat a főigazgató számára adja át, illetve a biztonsági szakvélemény kiállítását követően a főigazgató ad tájékoztatást annak tartalmáról.

13-16. §-hoz

A tervezet meghatározza a nemzetbiztonsági ellenőrzés szünetelésének és megszüntetésének szabályait.

17-19. §-hoz

A tervezet bevezeti a nemzetbiztonsági ellenőrzés körében a felülvizsgálati eljárást. Az érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező, nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló vagy ilyenbe jelölt személy esetében a biztonsági feltételek fennállása felülvizsgálati eljárás keretében vizsgálható. Felülvizsgálati eljárás lefolytatására öt esetben kerülhet sor:

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személy jogviszonyának tartalma megváltozik. E vizsgálati jogcím indoka, hogy ugyan a nemzetbiztonsági ellenőrzés eszközrendszere egységes, de a konkrét nemzetbiztonsági ellenőrzés mindig egyediesített, a betölteni kívánt munkakörhöz kapcsolódó jellemző kockázati tényezők vizsgálatára fókuszál. A munkakör változása ezért indokolhatja a biztonsági kockázatok felülvizsgálatát.

2) Az érvényes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező személyt (új) nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyba jelölik (függetlenül attól, hogy ezt közvetlenül megelőzően nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban állt vagy sem).

3) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy ezt kéri.

4) Az ellenőrzött személy a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos változás-bejelentési kötelezettsége teljesítését elmulasztotta vagy a bejelentett változás jellege ezt indokolja.

5) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója biztonsági kockázatra utaló körülményről szerez tudomást.

Felülvizsgálati eljárást a kezdeményezésre jogosult kezdeményezhet, és a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója (saját hatáskörben vagy a kezdeményezésre jogosult kezdeményezésére) rendeli el. A főigazgató saját hatáskörben dönthet a felülvizsgálati eljárás elrendeléséről új munkakör betöltése, a munkakör tartalmának változása, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy erre irányuló (közvetlenül a főigazgatónál előterjesztett) kérelme esetén, valamint az adatváltozási bejelentés kapcsán (figyelemmel arra, hogy annak adattartalmát a kezdeményezésre jogosult nem ismeri). A kezdeményezésre jogosult kezdeményezése esetén a főigazgató köteles elrendelni a felülvizsgálati eljárást.

A felülvizsgálati eljárás elrendelésének jogcímei két csoportba sorolhatóak: Az egyikbe tartoznak azok, amelyek formalizálható és az ellenőrzött személy által ismert okokból indokolhatják a

felülvizsgálatot (új munkakör, a munkakör tartalmának változása, kérelem), illetve azok, amelyek esetén biztonsági kockázatra utaló körülmény vagy annak lehetősége merül fel. Ennek megfelelően az első esetben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy tájékoztatható a felülvizsgálati eljárás kezdeményezéséről vagy elrendeléséről, ismételten kitölti a biztonsági kérdőívet, míg a második esetben a felülvizsgálat elrendeléséről, lefolytatásáról, valamint eredményéről a felülvizsgálati eljárás befejezését követően kiállított biztonsági szakvélemény tartalmáról kapott tájékoztatás keretében szerezhet tudomást.

A felülvizsgálati eljárás befejezését követően kiállított biztonsági szakvélemény jogkövetkezménye azonos a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyba jelölés során kiállított szakvéleményével. Biztonsági kockázat megállapítása esetén a jogviszony nem hozható létre, illetve nem tartható fenn (az ott meghatározott felmentési lehetőséggel), biztonsági kockázat hiányában öt éves érvényességi idővel tanúsítja a biztonsági feltételek fennállását, egyidejűleg a korábbi szakvélemény érvényét veszíti.

19. és 20. §-hoz

A tervezet a felülvizsgálati eljárás tekintetében megteremti a külső (az alapvető jogok biztosa jogkörébe tartozó) ellenőrzés lehetőségét, amely a jogorvoslati út igénybe vételétől függetlenül biztosítja a törvényes elrendelés és eljárás vizsgálatát. A felülvizsgálati eljárás alá vont személy a felülvizsgálati eljárásról történő tudomásszerzéstől számított hat hónapon belül kérheti az alapvető jogok biztosától a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos vizsgálatot.

Az alapvető jogok biztosa a hozzá eljuttatott beadvány alapján a felülvizsgálati eljárás elrendelése és lefolytatása jogszerűségére vonatkozóan vizsgálatot folytathat.

Az alapvető jogok biztosa hivatalból vizsgálhatja a nemzetbiztonsági szolgálatok felülvizsgálati eljárásra vonatkozó gyakorlatát a felülvizsgálati eljárás elrendelése és lefolytatása jogszerűsége tekintetében.

A felülvizsgálati eljárás irataiba az alapvető jogok biztosa betekinthez. Vizsgálati jogköre nem terjed ki a nemzetbiztonsági kockázatok megállapításának szakszerűségére.

Ha az alapvető jogok biztosa a felülvizsgálati eljárás elrendelése, lefolytatása körében jogsértést állapít meg, tájékoztatja a nemzetbiztonsági szolgálatot irányító minisztert, egyben ajánlást fogalmaz meg a szükséges intézkedések megtételére. Amennyiben a jogsértés a kezdeményező feladatkörében történt, felkéri a kezdeményezőt a szükséges intézkedések megtételére. Ha az alapvető jogok biztosa az irányító miniszter intézkedését nem tartja megfelelőnek, erről az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságát tájékoztatja.

21. és 22. §-hoz

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a biztonsági szakvéleményben szereplő, általa valótlannak tartott megállapításokkal, a biztonsági szakvéleményben megállapított kockázati tényezővel, valamint az általa kezdeményezett felülvizsgálati eljárás elrendelésének elutasításáról szóló döntéssel kapcsolatosan – a kézhezvételétől számított 15 napon belül – panasszal élhet a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója útján a miniszternél.

Az előterjesztett panasznak a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszony megszüntetésére nincs halasztó hatálya. Ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója a panaszban foglaltakkal egyetért, a biztonsági szakvéleményt visszavonja és új biztonsági szakvéleményt bocsát ki, illetve a felülvizsgálati eljárás elrendelésére irányuló kérelem elutasítása esetén elrendeli az ellenőrzés

lefolytatását. Ha a panaszban foglaltakkal a főigazgató nem ért egyet, azt a benyújtástól számított 8 napon belül állásfoglalással együtt felterjeszti a miniszternek, egyben döntéséről tájékoztatja az ellenőrzés kezdeményezésére jogosultat.

A miniszter a panaszt a beérkezésétől számított 30 nap alatt kivizsgálja, ez a határidő egy alkalommal 30 nappal meghosszabbítható. A miniszter az alaptalan panaszt elutasítja vagy a panasznak helyt ad és

a) a biztonsági kockázat megállapítására vonatkozó döntést hatályon kívül helyezi és a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálatot új eljárásra kötelezi,

b) megállapítja a biztonsági kockázatok hiányát, vagy

c) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy által kezdeményezett és elutasított ellenőrzés lefolytatására utasítja a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a miniszter döntésével szemben, annak kézhezvételétől számított 15 napon belül, panasszal élhet a Nemzetbiztonsági Bizottságnál.

23. §-hoz

A tervezet módosítja az Nbtv-nek az egységes nemzetbiztonsági ellenőrzés bevezetésével összefüggő átmeneti rendelkezéseit. Az érvényes „A”, „B” vagy „C” típusú nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján kiadott szakvéleménnyel rendelkező személyek esetén a biztonsági szakvélemény érvényességi idejéig mellőzhető az új (egységes) típusú nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezése.

A tervezet hatályba lépése előtt, az érvényes „A”, „B” vagy „C” típusú szakvéleménnyel rendelkező személyekkel szemben, a Módtv-ben meghatározott 2014. december 31-i határidőre tekintettel elrendelt nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása mellőzhető (a nemzetbiztonsági ellenőrzés megszüntethető), ha szakvéleményük érvényességi ideje 2015. március 31-t követően jár le.

24. §-hoz

A tervezet – lényegében a Módtv. előtti szabályozási helyzetnek megfelelően – a kormányzati irányítás alá tartozó szervek esetében a miniszterek számára biztosít jogosultságot az irányításuk, felügyeletük alá tartozó szervek tekintetében a rendeleti szabályozásra és erre vonatkozó szabályozási felhatalmazást biztosít.

25-hoz

A tervezet az átmeneti rendelkezéseket módosító rendelkezés azonnali hatályba lépését írja elő, a tervezet további rendelkezéseinek alkalmazására megfelelő felkészülési időt biztosít.

26. §-hoz

Az Nbtv. sarkalatossági záradékának módosítása.

27-36. §-hoz

A Módtv. módosította Hszt.-t, a Kttv.-t, valamint a Mavtv.-t. Figyelemmel arra, hogy a tervezet megszünteti a nemzetbiztonsági szolgálatok hozzájárulásának intézményét a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítéséhez, e törvények megfelelő módosítása indokolt. A Hszt. módosítása kiterjeszti a közszolgálati tisztviselőkre vonatkozó azon rendelkezést a hivatásos

állományúakra is, amely szerint a nemzetbiztonsági kockázat megállapítása esetén, felajánlható más, nemzetbiztonsági ellenőrzés alá nem tartozó beosztás.

Az alapvető jogok biztosának a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos jogköre szükségessé teszi továbbá az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény módosítását.

37. §-hoz

Hatályát veszti rendelkezések.

38. §-hoz

Sarkalatossági záradék.